

ОСОБЛИВОСТІ ДОГОВОРУ ДАРУВАННЯ ТА ВІДМЕЖУВАННЯ ЙОГО ВІД ІНШИХ ДОГОВОРІВ

В.І. В'юн,

студентка 3 курсу юридичного факультету

Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна

Не останнє місце в потоці різноманітних життєвих ситуацій, з якими ми стикаємося, або в які потрапляємо займають обставини, пов'язані з питаннями дарування. Найчастіше, звичайно, при цьому згадуються дні народження, де всі ми, фактично не усвідомлюючи того, вступаємо у цивільно-правові відносини. Адже тут присутні і дарувальник, і обдарований, і є предмет дарування - подарунок, щодо якого між сторонами фактично укладено усний договір дарування.

Базовим правовим положенням всієї конструкції нормативно-правових актів держави, що регулюють правові основи здійснення дарування є норма ст. 41 Конституції України, відповідно до якої кожен має право володіти, користуватися і розпоряджатися своєю власністю. Звідси, очевидно, випливає і право особи на безоплатну передачу належної їй власності іншій особі. Його конкретизовано і унормовано в Цивільному кодексі України, де законодавець відповідним питанням присвятив окрему главу.

В умовах ринку розширюються межі застосування договору дарування. У формі дарування нерідко відчужуються, наприклад, приватизовані квартири. Договір дарування давно відомий вітчизняному праву. Проте чинне законодавство про дарування передбачає цілий ряд новел.

«За договором дарування одна сторона (дарувальник) безоплатно передає або зобов'язується передати іншій стороні (обдаровуваному) річ у власність або майнове право вимоги до себе або до третьої особи, або звільняє або зобов'язується звільнити її від майнового обов'язку перед собою або перед третьою особою.»[2,с.337] Отже, момент укладення договору дарування не пов'язаний з моментом фактичного передання майна. Ця особливість договору має істотне значення та повинна змусити потенційних дарувальників сумлінніше ставитися до зазначеної у договорі дарування обіцянки передати обдаровуваному дарунок у майбутньому через певний строк чи у певний термін або у разі настання відкладальної обставини

Договір дарування є реальним, крім такого виду як договір дарування з обов'язком передати дарунок у майбутньому, так як права та обов'язки виникають з моменту прийняття дарунка обдаровуваним, двостороннім - обов'язки покладаються на обох сторін і безвідплатним – немає зустрічного задоволення з боку обдаровуваного.

«Предметом договору дарування (дарунком) можуть бути рухомі речі, в тому числі гроші й цінні папери, нерухомі речі, а також майнові права, якими дарувальник володіє або які можуть виникнути у нього в майбутньому.»[1,с.56]

«Сторонами договору дарування є дарувальник і обдаровуваний. Ними можуть бути фізичні та юридичні особи, держава Україна, Автономна Республіка Крим і територіальна громада.»[3,с.46]

Основною ознакою, а також і особливістю за якою договір дарування відмежовується від інших цивільно-правових договорів, спрямованих на передання права власності, є вище згадана безвідплатність, адже його правова мета полягає у передачі власником свого майна у власність іншої

особи без отримання взаємної винагороди, а тому дарувальник не може вимагати від обдаровуваної особи зустрічних дій майнового характеру. Проте окремо необхідно зупинитися на відмінностях договору дарування від договору ренти. Відповідно до ч. 2 ст. 734 ЦК України, якщо договором ренти встановлено, що одержувач ренти передає майно у власність платника ренти безоплатно, до відносин сторін щодо передання майна застосовуються положення про договір дарування. Однак у такому випадку договір ренти по своїй суті не стає договором дарування. У договорі ренти "безвідплатність" при відчуженні майна означає відсутність зустрічного задоволення з боку платника ренти лише у момент передання йому майна. Виконання договору ренти обумовлює отримання одержувачем ренти зустрічного майнового задоволення у вигляді ренти, що йому сплачується, й означає, на відміну від дарування, відплатність цього договору.

Від договору позички договір дарування відрізняється тим, що річ, яка є його предметом, передається у власність, а не в тимчасове користування, як при позичці. Крім того, предметом дарування може виступати не тільки річ, але і майнове право. На відміну від заповіту - односторонньої угоди по розпорядженню майном на випадок смерті - дарування є договором, тобто двосторонньою угодою, а тому може мати місце лише при житті дарувальника. Позика і зберігання зовні нагадують дарування, оскільки речі (гроші) передаються у власність позичальника чи охоронця без будь-якої плати. Але з договору дарування зобов'язання або взагалі не виникає (більшість реальних договорів дарування), або кредитором у цьому зобов'язанні виступає одержувач майна (консенсуальні договори дарування). Тоді як у договорах позики і схову одержувачі майна (позикодавець і охоронець) є боржниками, зобов'язаними повернути замість отриманих раніше речей те саме майно або рівну кількість речей того ж роду і якості.

Перевага в цивільному обігу оплатних відносин не заперечує й безоплатного передання майна однією особою іншій. Найчастіше таке передання набуває форми трудових або адміністративно-правових відносин.

Разом із тим, безоплатне передання майна у власність іншої особи відбувається у цивільно-правових формах. В таких випадках застосовують договір дарування.

Договір дарування належить до найбільш стабільних розділів цивільного права. Завдяки цьому поняття договору дарування у теорії цивільного права залишається практично незмінним ґрунтуючись на положеннях римського права.

Список використаних джерел:

1. Домбругова А. Правове регулювання відносин за договором дарування // Справочник економіста. – 2005. - №11. – С.55-58.
2. Панченко М. І. Цивільне право України: Навч. посібник. – 2-ге вид., стер. – К.: Знання, 2006. – 583 с. – Вища освіта ХХІ століття.
3. Погребняк А. Договір дарення // Бухгалтер. – 2004. - №10. – С.45-48.
4. Цивільний кодекс України. – Х.: ТОВ «Одіссей», 2007. – 424 с.

Науковий керівник: В.І. Пушай